

Náboženství jako fenomén

Náboženství a náboženská náležitost patří mezi takové „skutečnosti“, na které nemůžeme jednoduše ukázat prstem (jak to chtěl kdysi dávno dělat Hérakleitos nepovedený žák Kratylos, který chtěl „vylepšit“ filosofii svého učitele, ale ve skutečnosti ji absurdně popřel a navrhoval ji zničit); nemůžeme totiž náboženství „spatřit“, „uslyšet“, „ochutnat“, „očichat“ ani „nahmatat“. Musíme se naopak naučit náboženství a náboženskost náležitě, tj. kriticky rozpoznávat, abychom k nim nezapočítali něco, co k nim nenáleží, a abychom nezapomněli na leccos, co k nim naopak náleží. A protože různí lidé mohou mít různé „náboženské zkušenosti“, aniž by mohli patřičně vysvětlit, v čem jejich náboženská spočívá, musíme různá pojetí obojího podrobit přezkoumání a zejména zjišťovat, k čemu taková pojetí vedou, s čím jsou „kompatibilní“ a s čím naopak nikoliv. Velmi důležitou úlohu v tom musí hrát historická zkušenost, jak v různých „oborech“ a různými směry docházelo k postupné emancipaci jednotlivých takových „proudů“ či „oborů“ z mýtu resp. z mytických spojitostí, ze světa mýtu.

(Písek, 080309-4.)